

Enerji Bakanı Nükleeri Savundu

V. Enerji Sempozyumu'nun son gün etkinliklerine özel oturum kapsamında katılan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler, Türkiye'nin enerji ihtiyacının mevcut yerli kaynakların yanında yenilenebilir kaynaklar da dikkate alınsa bile yapılan projeksiyonlara göre karşılanamayacağını ileri sürerek, nükleer enerjiyi savundu. Güler, bu konuda hazırlığı olan, çalışma yapanları birlikte oturup sorunu değerlendirmeye çağırdı. Bakan Güler'in ardından kürsüye çıkan TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi Hüseyin Yeşil, bu daveti kabul ettiklerini belirterek, bakandan zaman ve yer belirlemesini istedi.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler, enerjinin çok karmaşık, ülkelerin, lobilerin, çok uluslu şirketlerin, ihtiyaçların ve çıkarların söz konusu olduğu bir alan olduğuna dikkat çekti. "Herhangi bir inşaatta bir hata yaptığınız zaman, yani usulüzlük, yolsuzluk olsa bir defa kazık yersiniz. Ama burada 20-30 senelik anlaşmalar var. Bir yanlış imza, bir yanlış karar 20-30 sene sizi bağlıyor, çocuklarınızı bağlıyor, geleceğinizi bağlıyor" diyen Güler, önce parasız yapılabilecek işlere baktıklarını, anlaşmaları incelediklerini, tarafları çağırıp anlaşmaları masaya yatırdıklarını anlattı. Güler, şöyle konuştu: "Öyle şeyler var ki, mesela yap-işlet-devretler, belki o günün şartlarında Türkiye birparça sıkışmış gözüküyordu. Ama o sıkışıklıktan faydalananlar olmuş ve öyle anlaşmalar olmuş ki bire yapılacak şey 3'e yapılmış. Ondan sonra alım garantileri, Hazine garantileri, bunlar maliyet demek. Maliyetler bu sefer ne oluyor tüketiciye yansıyor. Kredi şartlarına yüksek faiz oranları konmuş. Dolar bazında yüzde 4.5-5 eskalasyon konulmuş. Özellikle doğalgaz santrallerini kurmuşlar, fakat baraj ve kömür santrallerine aynı desteği sağlamamışlar. Mesela Hazine aynı desteği barajlara sağlamamış. Böyle olunca tabii kısa dönemde yapılabilecek yatırımlar hız kazanmış. Biz şimdi bunları büyük ölçüde düzelttik. Ama bunu

düzeltiltiğiniz zaman tepkiler birden artıyor. Yani bir sürü ayağa basıyorsunuz. Bir sürü çıkar grupları karşınıza çıkıyor. Bunlar başlıyorlar, değişik tonlarda sesler çıkarıyorlar. Bu sefer bakanlık yaparken aynı zamanda savaşıyoruz. Burada dürüst insanların birlikte hareket etme ihtiyacı var. Burada siyasi görüş falan ikinci planda." Hilmi Güler, TKİ, TTK, Elektrik İşleri Etüt İdaresi, DSİ, TPAO, Maden İşleri Genel Müdürlüğü ve Eti Madencilik'in ortak çalışma yaptığını anlatırken, "TPAO, Türkiye'de şu ana kadar 3 bin 300 sondaj yapmış. Türkiye delinmiş, 3 bin 300 noktada. Ama petrol, doğalgaz bulamamışlar. Bu değerleri masaya yatıralım, inceleyim. Kömür kestiyse TKİ'ye söyleyelim. Krom kestiyse, bor kestiyse Eti Madencilik'e, su kestiyse DSİ'ye bildirelim. Eğer boşluğa rastladiysa, yeraltı kaynağı olarak bunları hesaplayalım. Yeni kömür sahaları, yeni madenler, bakır vs. ortaya çıktı" diye konuştu.

'TOPLAM POTANSİYEL 300, 2020 TALEBİ 499 MİLYAR KİLOVATSAA'T'

"Burada risk almak bizim en büyük özelliğimiz. Karanlığa küfretmek de

olmuyor" diyen Güler, eski sorunlara neden olan düşünce düzeyiyle mevcut ve yeni sorunların çözülemeyeceğini savunarak, nükleer enerjinin gerekliliğini ileri sürdü. Güler, kömür ve su gibi yerli kaynak potansiyelinin 250 milyar kilovatsaatlik enerjiyi oluşturduğunu, rüzgar gibi diğer kaynaklar da konulsa bile bunun 300 civarında olacağını ifade ederken, "Hepsi bu kadar. Eğer yeni kaynaklar bulursak, tabii ki denkleme bunları ekleyeceğiz. Fakat 2010 ve 2020 projeksiyonlarımızı yaptık. Düşük senaryo, yüksek senaryo diye iki çalışma yaptık. Düşük senaryoya göre 2020 yılında 406, yüksek senaryoya göre 499 milyar kilovatsaatlik bir ihtiyacımız olacak. Bunu tartışalım. İkna etme gayretimiz yok. Kimin bu konuda hazırlığı, bilgisi, çalışması varsa, bunu oturalım, kollarımızı sıvayalım, bütün bürokratik engelleri kaldıralım, hatta bir haftasonu bir yere gidelim, serbest bir ortamda rahat elbiselerimizi giyelim, sabahtan akşama, enine boyuna, iki gün üç gün, gerekiyorsa bunun sayısını arttıralım." Özellikle 50 megavatın üzerindeki barajlara karşı "müthiş bir lobi" olduğunu söyleyen Bakan Güler, Avrupa'da ortak enerji pazarı oluşturmaya yönelik anlaşmaya ilişkin olarak da su bilgileri verdi:

AB ENERJİ TEK PAZAR ANLAŞMASI

"Adamlar tınlarını elemişler, eleklerini asmışlar, işlerini bitirmişler. Onun için çoğu kalkınmış ülkenin baraj ihtiyacı yok. Ama biz öyle değiliz. Bizim baraj ihtiyacımız var. Kömür santral ihtiyacımız var. Var da var yani. Ve Güneydoğu Avrupa ülkelerinde AB ile ortak bir çalışma vardı. İlla ki o anlaşmayı imzalayacaksınız. İmzaladığınız zaman baraj ve kömür konusunda sıkıntıya girme ihtimaliniz var. İmzalamadık. Onlar da anlayışla karşıladılar. Önce çok zorladılar. Ama dedik ki biz kalkınmakta olan bir ülkeyiz. Daha henüz de girmedik. Daha hemen kartımızı ilk başta oynamamızın bir gereği yok."

'PETROL FİYAT ARTIŞI DOĞALGAZA 6-9 AYDA YANSIYOR'

Elektrik İşleri Etüt İdaresi'nin Türkiye'nin rüzgar haritasını çıkardığını, şimdi de bu alanların özel sektöre mi kamuya mı ait olduğuna ilişkin çalışma yapıldığını aktaran Güler, doğalgaz anlaşmaları gereği petrol fiyat artışlarının 6-9 ay içinde doğalgaz fiyatlarına yansıdığını ifade etti. Yapılan projeksiyonlara göre elektrik satın alınsa bile yapılacak ithalatın mevcut elektrik potansiyelini ancak yüzde 10, hatta daha az arttırabileceğini savunan Güler, ithal kömür alımının da dışa bağımlılık ve hava kirliliği sorunları içerdiğini, nükleer ise yalnızca santral olarak değil, bir teknoloji eşiği olarak değerlendirildiklerini söyledi. Tıpta ve tarımda da kullanılabilecek şekilde bir paket olarak nükleer konusunda çalışmalarını açıklamayı düşündüklerini kaydeden Güler, 5 kişilik bir ailenin 50 yıl boyunca kullandığı elektrik sonucunda bir su bardağı nükleer atık ortaya çıktığını belirtti. Güler, "Bir tarafta parasal ihtiyaçlar, işin ekonomisi, bir tarafta sağlık, bu parametreyi denkleme koyacağız. Hadi isterseniz bu sâlonda karar verelim. Yani kömür mü ithal edelim, doğalgaz mı ithal edelim. Yalnız su var. Dünyada da bu değişen şartlar, petrol fiyatları vesairenden dolayı. Yeni bir trend var. Buna da nükleer rönesans diyorlar. Daha evvelden kafası karışık olan, tereddütlü olan, istemeyen

ülkelerde bir değişiklik var. Bunlar istemeye başladılar. Birden de çok isteyen olursa, bu sefer sıraya girmek durumundasınız. Bunda da geç kalmamız lazım. Bunu bir açıklığa kavuşturalım. Yani burada biz lobi falan yapmıyoruz" diye konuştu. Hükümet olarak programlarının yatırımları özel sektörün yapması üzerine dayandığını anımsatan Güler, "Eleştiri bombardımanı var, tartışma havası var. Son dakikaya gelince Türkiye bu sefer birseyler yapmak zorunda kalıyor. Karanlıkta kalacağız, yok su olacak, yok bu olacak. Bu sefer gene yanlış yapmaya devam ediyor. Bunun için de ben sizi davet ediyorum. Açık davet. Sadece bu salondakilere değil, kim bu konuda hazırsa, çalışmaları varsa gelelim, eğer farklı düşünüyorsak da gelelim, yani bu hepimizin meselesi" dedi.

'YATIRIM İHTİYACI 130 MİLYAR DOLAR'

Dünyanın enerji ihtiyacının 2020 yılında yüzde 60 artacağını ve 15 trilyon dolarlık yatırıma ihtiyacı olduğunu kaydeden Güler, Türkiye'nin 2020'ye kadar enerji alanındaki yatırım ihtiyacının da 130 milyar dolar olduğunu bildirdi. Özel-kamu ortaklığı denilen yeni modelden söz eden Güler, özel sektörün gerekli yatırımları yapmaması durumunda ne olacağını da mutlaka tartışılması gerektiğini ifade etti. Terk edilmiş kömür sahalarını rödevanla ihaleye çıkardıklarını ve bu şekilde 8

sahada üretim başladığını, 5'te 1 fiyatla üretim yapıldığını belirten Güler, mevcut rezerv sahalarından 6 tanesinin de termik santral kurulmak üzere ihaleye çıkarıldığını, Çankırı'nın Orta ilçesindeki rezervin bu şekildeki ihaleyle verildiğini söyledi. Böylece kurulacak santrallerin rödevan olarak TKİ'ye para yerine elektrik vereceğini, bunun da istenirse kullanılacağını, istenirse satılacağını anlatan Güler, üçüncü olarak da mevcut kurulmuş olan santrallerin yanına ilavelerinin yapılması, mevcut santrallerin rehabilite edilmesi ve yeni yatırım yapılmasına yönetik olarak çalışmanın devreye sokulacağını bildirdi. Bakan Güler, yenilenebilir enerji yasasıyla birlikte 10 bin megavatlık 570 müracaat olduğunu belirtirken, Türkiye'de 50 bin kilometre iletim ağı ve 570 trafo bulunduğunu, dağıtım ağının da 800 bin kilometre ve 255 bin trafodan oluştuğunu kaydetti. Bu hatlar için gerekli yatırımların yapılabilmesi için 300 trilyon bir kaynak ayrıldığını açıklayan Güler, "Süratli bir şekilde bu parayı harcayarak, bu altyapıyı sağlamlaştırmaya çalışıyoruz" dedi. Hilmi Güler, yerli kaynaklara ağırlık verilmesiyle, yüzde 38 yerli, yüzde 62 ithal olan enerjide kaynak dağılımının yüzde 50-yüzde 50'ye getirildiğini söyledi. Bu nedenle 3 yıldır elektriğe zam yapılmadığını belirten Güler, doğalgazda 40 milyar metreküplük alım garantisini sildirdiklerini, doğalgaz alım fiyatını da Mavi Akım dahil olmak üzere tek fiyata getirdiklerini yineledi.

TMMOB'TAN DAVETE YANIT

Bakanın ardından kürsüye çıkan TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi Hüseyin Yeşil, "Sayın bakanımızın davetini kabul ediyoruz. Bu davetin yerini ve zamanını kendisi tayin etsin, çünkü çok yoğun. Bütün odalarımızın uzmanlarıyla, başkanlarıyla biz orada olacağız. Özellikle farklı olduğumuz, farklı düşündüğümüz örneğin nükleer, örneğin talep tahminleri, örneğin özelleştirme konusunda açıkça görüşlerimizi orada çok net, bire bir masada, basın vasıtasıyla değil, bire bir konuşmanın doğru olduğunu düşünüyoruz" dedi.

